

Delegationen för tillgänglighetsfrågor

Utlåtande av delegationen för tillgänglighetsfrågor till stadsstyrelsen om Björn Månssons motion för att de synskadade kommuninvånarnas behov ska beaktas bättre

HEL 2017-001954 T 00 00 03 LA1

Delegationen för tillgänglighetsfrågor har ombetts ge ett utlåtande om Björn Månssons motion.

Åtgärdsförslag i motionen

1. Fler ljudsignalförsedda trafikljus för fotgängare
2. Hållplatsutrop i alla fortskaffningsmedel, med hög och tydlig röst
3. Talande tidtabellskyltar på hållplatser
4. De ljudlösa elbussarna förses med ett ljud som varnar synskadade
5. Kölappssystem på hälsostationer, laboratorier och motsvarande platser förses med talfunktion
6. Klara regler för var reklamskyltar och marschaller får placeras på trottoarer
7. Strikta regler för gatuarbeten på trottoarer och övergångsställen så att gropar tryggt inhägnas

Lagstiftning

Markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och byggnadsförordningen (ByggF/1994) förpliktar att offentliga lokaler byggs så att de är hinderfria med tanke på synskadade kommuninvånare.

Fler ljudsignalförsedda trafikljus för fotgängare

I Helsingfors finns cirka 430 trafikljusstyrda korsningar med ett eller flera övergångsställen. I strax över hälften av dessa korsningar är åtminstone ett övergångsställe försett med ljudsignal.

Vid planeringen av en ny ljusstyrd korsning är behovet av ljudsignal en av de frågor som ska utredas. Kommentarer om behovet av ljudsignal begärs av Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry (HUN). Övergångsställen som korsar huvudriktningen förses i allmänhet med ljudsignal. Avsikten är att övergångsställen som leder till en buss- eller spårvagnshållplats ska förses med ljudsignal. Däremot förses övergångsställen som korsar mindre trafikerade gator inte automatiskt med ljudsignal, eftersom det vid gatuhörn föreligger en risk för att ljud från övergångsställen i olika riktningar kan tolkas fel.

Ljudsignaler läggs till nuvarande korsningar utifrån synskadade personers behov. Stadsplaneringskontoret får förslag om lämpliga objekt genom direkta kontakter från synskadade samt via Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaisten ry (HUN). Förslagen antecknas och listan går vid behov genom tillsammans med representanter för HUN. Målet är att årligen bygga del av

Delegationen för tillgänglighetsfrågor

objekten. Tidsplanen påverkas bland annat av om ljudsignalen kräver att nya stolpar installeras samt av om ändringar har planerats för korsningen i den nära framtiden.

Hållplatsutrop i alla forskaffningsmedel, med hög och tydlig röst

I Helsingfors stads riktlinjer om tillgänglighet förutsätts att tillgängligheten i information om kollektivtrafiken utvecklas, inklusive utrop, bildskärmar och ruttguider.

Information för planering av resor fås i reseplaneraren och tidtabellerna för låggolvsfordon. I den preciserade sökningen i reseplaneraren finns punkten "Visa tillgänglighetsinformation", där hållplatsinformationen anges med symbolerna för tillgänglig hållplats och upphöjd hållplats. Dessutom har tillgänglighetsinformationen för hållplatser införts i servicekartan, där tjänsten för tillgängliga ruttor testas. På HRT:s webbplats finns anvisningar för passagerare, bl.a. en instruktionsvideo för hur ramperna i de nya spårvagnarna ska användas.

Införandet av hållplatsutrop i alla forskaffningsmedel har fördröjts på grund av dröjsmål i biljett- och informationssystemprojektet. Det nya systemet, som möjliggör hållplatsutrop, har installerats i cirka hälften av bussarna. Hållplatsutropen införs först efter att alla bussar har utrustats med nya pekskärmar för biljettförsäljning. Enligt nuvarande uppgifter ska alla bussar inom HRT-området vara försedda med det nya biljett- och informationssystemet hösten 2017.

HST medverkar tillsammans med HRT och Trafikverket i ett utvecklingsprojekt för multisensorisk handledning, som inleddes 2015. Inom projektet kompletteras EU-anvisningarna om användning av tillgängliga skylttyper och skapas material som kan utnyttjas som ett led i smart stadsplanering.

Talande tidtabellskyltar på hållplatser

Det finns redan några talande tidtabellskyltar utplacerade, till exempel i närheten av liris i Östra centrum. Dessutom testas 16 stycken tft-skyltar.

De ljudlösa elbussarna förses med ett ljud som varnar synskadade

HRT har krävt att alla elbussar utöver med en normal ljudsignal ska utrustas med ett ljud som varnar synskadade personer. Ljudet är samma "ringklocka" som i spårvagnar. Tilläggs ljudet ska vara en elmekanisk eller elektronisk varningsklocka som placeras framtill på bussen (modell HST-spårvagnar). Ljudvolymen ska vara 93–104 dB(A) på 7 meters avstånd från bussens framparti när klockan är installerad. Klockan används med engångsslag eller kontinuerligt i närheten av manöveranordningarna.

Kölappssystem på hälsostationer, laboratorier och motsvarande platser förses med talfunktion

En pekskärm som fungerar för synskadade är utrustad med talfunktion (jfr iPad) och kan aktiveras vid behov. Dessutom ska skärmen fungera med gester. För en person med nedsatt syn är det viktigt att informationen är tydlig och kontrasterna är tillräckliga, dessutom ska per-

Delegationen för tillgänglighetsfrågor

sonen med nedsatt syn vid behov kunna förstora texten på skärmen med hjälp av gester eller skärmen vara utrustad med någon annan förstöringsfunktion.

Ett exempel på en pekskärm som fungerar väl för synskadade är skärmen på iPad och iPhone. Det gäller att inte uppfinna hjulet på nytt och inte skapa egna anvisningar om fungerande pekskrmar. Befintlig och välbeprövad teknik ska användas för att öka tillgängligheten. Det är inte känt att ett kölappssystem med talfunktion skulle användas någonstans i Finland.

Klara regler för var reklamskyltar och marschaller får placeras på trottoarer

En reklamskylt eller en marschall kan vara till fara för synskadade personer. Det måste finnas tillräckligt med utrymme på trottoaren för bland annat barnvagnar och rullstolsanvändare.

Nämnden för allmänna arbeten har på sitt möte 8.12.2015 (§ 525) behandlat användningen av reklamskyltar eller s.k. A-stativ.

- [Nämndens beslut](#)

Villkor för placering av A-stativ

1. Affärslokaler i den första våningen har rätt att placera ett A-stativ på trottoaren utanför fasaden på sin affärslokal under affärens öppettider.
2. När dessa villkor iakttas kan A-stativ placeras ut avgiftsfritt.
3. A-stativet får inte
 - sträcka sig längre än 0,8 m från affärslokalens vägg. Fotgängare ska alltid ha minst 1,5 m fritt gångutrymme.
 - vara placerat på cykel- eller bilväg
 - vara placerat i en park, om A-stativet inte har en fast anknytning till den verksamhet som bedrivs i parken, till exempel en kiosk
 - vara fäst vid eller fastbunden vid vägmärken, träd, trädskydd eller andra anordningar på gatan
 - störa trafiksäkerheten
 - hindra sikten eller försämra märkbarheten av vägmärken, trafikljus eller målade märken på körbanan
 - hindra servicetrafik till fastigheter
 - försvåra gatuunderhållet
4. Den som äger reklamanordningen är ersättningsansvarig för eventuella skador som orsakas av A-stativ.
5. Staden avlägsnar A-stativet efter anmärkning, om det medför olägenhet för gångtrafik eller annan användning av området. A-stativ som medför fara och som fästs vid vägmärken eller trafikljusstolpar avlägsnas omedelbart.

Delegationen för tillgänglighetsfrågor

6. Inom områden som är viktiga med tanke på stadsbilden kan staden ställa noggrannare villkor för placeringen av A-stativ eller begränsa placeringen av dem.

Strikta regler för gatuarbeten på trottoarer och övergångsställen så att gropar tryggt inhägnas

Enligt Helsingfors stads föreskrifter för byggarbetsplatser ska arbetet och tillhörande funktioner begränsas till ett så litet område som möjligt för att den olägenhet som orsakas för trafiken ska bli så liten som möjligt. Arbetsområdet ska avgränsas med skyddsstaket, spärrbommar och -stolpar i enlighet med föreskrifterna. Alla skyddsanordningar mellan gångtrafik och cykling samt schaktet ska ovillkorligen hålla att lutas mot. Avspärrningsrep och plastsnören kan endast användas i samband med skyddsstaket för optisk trafikstyrning, aldrig för att skydda schaktet eller avgränsa arbetsområdet. Staden måste satsa mera resurser på övervakning.

Helsingfors 22.5.2017

Pekka Sauri
ordförande

Pirjo Tujula
sekreterare